

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra anglického jazyka a literatury

Posudek diplomové práce

Autor: Bc. Hana Kadlecová

Název: English as a Lingua Franca in the Context of the Czech Educational System

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Klára Matuchová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Kristýna Poesová, Ph.D.

Autorka v předkládané diplomové práci zkoumá velmi aktuální téma, angličtinu jako globální dorozumívací prostředek, *English as a Lingua Franca* (ELF). Jednou z nejdůležitějších premis ELF je skutečnost, že anglický jazyk se čím dál častěji užívá výhradně mezi nerodilými mluvčími, z čehož plyne požadavek dosažení mezinárodní srozumitelnosti ve výuce ELF. Zatímco v zahraničí odborníci o ELF živě diskutují již řadu let, v České republice se ELF tolik pozornosti nevěnuje. Proto považuji práci Hany Kadlecové za velmi hodnotný příspěvek, který otevírá řadu důležitých otázek pro pedagogy, výzkumníky i laickou veřejnost.

Autorka v průběhu práce **opakovaně** zdůrazňuje nutnost implementace ELF do výukové praxe, nicméně jak **konkrétně** využití ELF vypadá, jinými slovy, co **přesně** mají vyučující začít dělat jinak v hodinách anglického jazyka, se nedozvíme. Možná je to proto, že kromě kontroverzního výslovnostního programu *lingua franca core* Jennifer Jenkinsové neexistuje mezi zastánci ELF shoda, co přesně mezinárodní srozumitelnost znamená (str. 18), a tudíž vlastně ani nevíme, co by se mělo či nemělo učit. Autorka správně podotýká (str. 20), že místo lpění na opravování gramatických jevů, které srozumitelnost nijak neohrožují (např. koncovka -s ve 3. osobě j. č.) by se vyučující měli soustředit na rozvoj pragmatických strategií (*code-switching*, *accommodation*) a klíčových výslovnostních aspektů obsažených v *lingua franca core*. Otázkou zůstává, jak je možné tyto principy aplikovat do výuky angličtiny v českém vzdělávacím prostředí. Zprv, autorka sama upozorňuje, že aktivní trénink pragmatických dovedností je v monolingvním prostředí českých škol téměř nemožný (str. 28 a 55). Zadruhé, z hlediska výslovnosti nemají čeští studenti s tzv. *core features* výrazné problémy. Navíc se domnívám, že i projev se silným českým přízvukem je považován za mezinárodně srozumitelný. Zatřetí, procvičování gramatických jevů uvedených na str. 20 nemohou vyučující úplně přehlížet, protože by studenti byli znevýhodněni u různých typů zkoušek. Co tedy zbývá? Jak mohou vyučující v hodinách anglického jazyka ELF používat? Jakou koncepci angličtiny mají učitelé zvolit, když se jejich žáci chtějí naučit efektivně komunikovat s rodilými i nerodilými mluvčími, a to v rovině percepční i produkční?

V teoretické části práce autorka přehledně, srozumitelně a čtivě popisuje teoretické pozadí a hlavní principy ELF, které vycházejí z přehodnocení klíčových pojmů v oblasti osvojování druhého jazyka (SLA). Podle mého názoru je koncepce ELF autorkou nekriticky přijímána, ani v náznaku se nedozvíme o výhradách vůči ELF, což může být poněkud zavádějící.

Zatímco výše uvedené připomínky a otázky jsou motivovány zájmem o řešené téma a v žádném případě nesnižují kvalitu posuzované práce, k praktické části mám závažnější výhrady. Z výzkumu realizovaného formou dotazníkového šetření s cílem zjistit názory a

postoje devíti českých a jednoho anglického učitele vůči ELF je prezentována pouze analýza dat, o jeho dalších parametrech se čtenář nedozví nic (základní informace o respondentech a jejich výběru, o tvorbě a distribuci dotazníků, způsobu zpracování dat). Dotazník není nikde uveden a data jsou interpretována s takovou suverenitou, jako kdyby výzkumný vzorek čítal přes padesát respondentů. Autorka data objektivně nevyhodnocuje, často vybírá a komentuje výroky, které podporují závěr jejího výzkumu, že názory českých vyučujících na ELF se mění. Čtenář nemá šanci si dohledat všechny odpovědi, např. v grafech, tabulkách či dotaznících samotných. Otázce 9 je z neznámého důvodu věnován mnohem větší prostor než zbývajícím dotazům.

Po jazykové stránce je práce na výborné úrovni, kapitoly 2; 2.1.1 a 3 by měly být odsazeny na samostatných stránkách. Diplomovou práci Hany Kadlecové doporučuji k přijetí s předběžným hodnocením **velmi dobře** a konečnou známku ponechávám na výsledku obhajoby.

Navrhuji, aby se autorka při obhajobě vyjádřila k otázkám na konci druhého odstavce posudku.

V Nymburce 16. června 2013

Mgr. Kristýna Poesová, Ph.D.